

דניאל פרידמן • הימים השחורים

מציד המכשפות עד ניקוי האורות

להיות כה רופס? כיצד לא הבינו השופטים והפרקליטים שהר-
בר לא בא בחשבון? ואולי יש משהו שאנחנו כיום חדלנו להבין?
נזכור גם כיצד נבחר נשיא לפני "הניקוי הגדול". ראש
הממשלה דאז, אהוד אולמרט, התייצב מאחורי המועמד שנת-
מך על ידו, שמעון פרס. לא גימגם, לא היסס ולא ביקש לבטל
את משרת הנשיאות. אבל, שומו שמיים, איש מהמועמדים דאז
לא הציג הצהרת הון ולא סיפר על דירה כזו או אחרת. מש-
לא התמלאו תנאי מינימום אלה, אין מנוס מהמסקנה שאותן
בחירות היו מחזה נורא ואיום, שיש בו כדי לזעזע כל מי שח-
רד לניקיון ולטוהר המידות.

ציד מכשפות הוא לא רק סיסמה אלא גם תופ-
עה היסטורית שבמסגרתה הוצאו להורג מאות
אנשים - לרוב נשים - באשמת כישוף. ברוב
המקרים הם הועמדו לדין בפני בתי משפט מו-
סמכים ונמצאו אשמים לפי כל כללי החוק
והפרוצדורה, בידי שופטים ומושבעים, שפעלו
בתום לב והיו משוכנעים שהם מביאים גאולה לעולם.

היו גם "מגלי מכשפות", כלומר מומחים לנושא. כך, היה
מקצוע כזה, כי זיהוי מכשפה מחייב ידע ומומחיות, כמו למ-
של היכולת לדעת איזה כתם בגוף האדם מעלה חשד של ברית
עם כוחות השחור. והייתה גם ספרות מקצועית: שני נזירים
דומיניקנים שפירסמו חיבור מלומד ומצליח בשם "פטיש
המכשפות" המלמד את כל מה שצריך לדעת על מכשפות,
סכנתן וכיצד יש להתמודד איתן.

משפטי מכשפות באו בגלים. לא תמיד ברור מה הביא לגל
שפרץ ומתי הגיע הרגע שבו חש הציבור שהוגדשה הסאה והת-
רופה המשפטית גרועה מסכנת הכישוף. אולם יש לדעת שיציאה
נגד הגל חייבה לא רק אומץ לב אלא הייתה כרוכה גם בסכנה לא
מעטה. בעיצומם של משפטי המכשפות בסאלם, שזכו לפרסום
רב, יצא נגדם אדם בשם ג'ון פרוקטור. תוך זמן קצר הוא הואשם
בעצמו בכישוף והוצא להורג.

התופעות שאנו עדים להן כיום שונות בתכלית, ובכל זאת
כדאי לעיתים להיזכר בלהט ובשלהוב של הימים ההם. כיום
אנחנו בעיצומו של גל ניקוי האורות - ימים שבהם אנו יכו-
לים להתבונן בלעג ובזלזול על השנים שחלפו שבהן שררה
בורות בנושא.

כיצד איפשרו למשל לרב שילנסקי לא רק להיבחר לכנ-
ס אלא גם לכהן כיו"ר? שילנסקי היה אדם ישר וראוי, אך מה
זה חשוב - הוא הרי נידון למאסר על עבירה שביצע מסיבות
אידיאולוגיות. וכיצד איפשרו ליצחק רבין, גם הוא אדם ישר,
לשוב ולכהן כשר ביטחון וכראש ממשלה לאחר שהתגלה שהיה
לאשתו חשבון בנק בארה"ב בניגוד לחוק? כיצד יכול היה בג"ץ

**כיום זכינו סוף-סוף לאזור
סטרילי, שבו, כמה נפלא, יש
מועמדים, יש פורשים מהמרוץ,
יש הצהרות הון. האורות
נוקו - העולם מושלם**

לעומת זאת, כיום זכינו סוף-סוף לאזור סטרילי, שבו, כמה
נפלא, יש מועמדים, יש פורשים מהמרוץ, יש הצהרות הון,
האורות נוקו - העולם מושלם. ועוד לא דיברתי על שופטים
בדימוס המייעצים, תוך כדי משפט, לשמוע עוד עדת מדינה
"לגילוי האמת", או בדבר העונש שיש להטיל, שהרי כידוע כל
מעשה המסייע לניקיון הוא מכוח הגדרתו נקי וטהור.

ונזכור עוד משהו: באותם ימים שחורים שלפני הניקוי הגדול,
נשאה המדינה בהוצאות ביתו של ראש הממשלה - בית אהרן. אך
הניקיון הגדול חייב להחליפו, והנה זכינו לכך שלאחר ההחל-
פה החלה המדינה לשאת בהוצאות אחזקה של שני בתים לראש
ממשלה אחר, כמובן במחיר העולה בהרבה על ההוצאות בעבר.
כאמור, הכל חוקי, נקי ומושלם. ■